

T. V tem oziru se mu gotovo spodobi pridevek stari t. j. staroslovenski jezik ali staroslovensščina. Sicer imenujejo slovanske govore le-ti sploh narečja, in govorijo tako tudi le o staroslovenskem narečji. Vendar ima vsako sedanjih že svojo staro književnost, in torej je brati sim ter tje o narečji starohrovaškem in serbskem, o staro- in novobulgarskem, staro- in novoruskem, českem itd.

U. In v kateri občni razmeri so si med seboj?

T. Vsem sedanjim slovanskim jezikom, pravi Miklosiĉ, hrani staroslovensščina v sebi prestare oblike in gotove pravila ter se sme imenovati serce ali središĉe slovanskega jezikoslovstva. Ne le sredi, zaĉetek in sveršetek se sme zvati, pravijo Sreznjevskij, Jagić itd. V njej se vjemajo veĉ ali menj vse sedanje narečja, zlasti po svojih starejih oblikah; ĉim dalje se nazaj sledē, tim bliže so ji.

U. Na njo se sme opirati, po nji se ima ravnati tedaj i naša mila slovenščina, kakor velēva Jeziĉnik v svojem glasovitem pismu.

Šolsko blagó.

(Pri branji.) Uĉenci berejo v »Drugem berilu« (pod št. 144.) o morji, in sicer: »Nam naj bližeje je jadransko morje, ki sega do Tersta«. Uĉitelj naj nadaljuje: Jadransko morje so vrata iz našega cesarstva na morje, ker nikjer drugej se naše cesarstvo ne dotika morja, kakor ravno pri Terstu jadranskega. Jadransko morje je zaliv sredozemskega morja, ktero se razprostira med Evropo, Azijo in Afriko. Jadransko morje je dolgo 425, široko pa 25 do 30 milj, in ima v planjavi okoli 4000 □ milj, in stoji med Laškim, Terstom, Istrijo, Dalmacijo in Albanijo. Njegovi poglobitni zalivi so pri Benetkah, pri Terstu, pri Kvarneri in Katari. Naj veĉ in naj veĉjih otokov ima o dalmatinskem bregu. Njegovo imē se imenuje po beneškem mestu Adriji, ktero je sedaj skoro eno uro od morja na kopnem; nekdanj pa je bilo gotovo tikomo pri morji, kar kaŹe, da se severno bregovje vedno bolj vekša.

Narava in ĉlovek

v svoji pravi sloŹnosti.

Spisal Źivkov.

(Dalje.)

„Peljaje se mimo neke gostilnice v kreber, se zaŹene mladi pes lajaje za nami“, pravi Vogt, „da prestrašeni konj v

breg zadirja. Med tem pricopotà starji pes, zgrabi mladega za uho, in ga vleče domù, naj se ravno na vso moč brani in hudo cvili. To se nam zdi prav čudno. Gostilničar pa nam drugokrat to zagonetko razvozla. Za voljo jednake slabe šege je stari pes v svojih mladih dneh bil dostikrat tepen. Za tega voljo se je naganjanja odvadil, sedaj pa ostarel tudi svojemu nasledniku brani to sam po svojem nagibu. Ravno tako so Bernardovi psi mlajše odgajali, kakor smo čuli. — V neki hiši so privadili mačko, da je hišnega tiča pri miru pustila. Ko pa ga začena njena hčERICA zasledovati, jo mati sama tega odvadi, kar oboje je gotovo proti prirojenemu nagibu, ker ga obe morate skerbno zatajevati.

Še celó za svoje drugo pokolenje skerbí žival. Lani je v Čm. farovu mlada mačka ravno na poti pred hlevom prvo-krat dve mladi imela; gleda ju in odide, kakor bi ne vedila, kaj ima storiti. Ključarica gleda to od daleč in gre po košaro, da bi ju noter djala. Ko se vrača, vidi, da stara mačka svoji vnukici ravno na hlev v seno nese, potem pa teče po njuno mater, jo prižene k mladima, in ker še ta zopet svoje dolžnosti ne čuti, jo pritisne in pritiska s taco na seno k mladima, dokler se mačkice ne lotite sesati.

Posebne važnosti in zanimivosti v živalskem življenji je medvedji pestun.

Medvedica verže poredno januarja ali februarja v svojem berlogu dvoje mladih obojega spola. Po letu ju ima vedno kraj sebe; v jeseni pa pusti hčerko, in si obderži samo medvedeca, kateri ji mora pomagati njena mladiča prihodnega leta pestovati; mora ju nositi čez potoke, luže, nevarna pota, jima hrano iskati in druge službe opravljati. Za tega voljo ga po Ruskem imenujejo pestuna. Če je v tej službi nemarèn, ga mati pretepe.

Pri Uralski gori vidi pred nekimi leti pastir medvedico z mladima in s pestunom k velikemu močvirju priti. Pestun pri-nese na herbtu enega mladiča na drugo stran, in se verne, da bi še drugega čez spravil; pa sred močvirja ga spusti bodi si opesan ali kujav, in le na grozeče rjojenje materno ga zopet naloži in čez spravi. Ko mati za njim pride, ga naklopuska, da ne more stati, ali si ne upa.

Živalski jezik ali dogovor.

Iz vzajemnega poduka med živali sledi neobhodno, da se razumejo, in si vejo dopovedati, kaj hočejo, in da imajo tedaj svoj jezik, kateri je menda vsem soplemennem razumljiv. Če mi njihovih različnih glasov ne umemo, se nam godí, kakor pri neznanem človeškem jeziku. Govorijo si živali po dve gibe, glasno in s kretanjem. Naj nižje, ktere nimajo pljuč — in zato govorijo po samem kretanji, p. červi. Zaževke si branijo nekaj z ustmi, nekaj s peroticami. Neke ribe imajo tudi glas. Naj jasneje je ptičji jezik, če ravno goskam pravimo, da gajajo, racam, da libajo, srakam, da regečejo, šterkom, da šterkljajo, kokljam, da kočajo itd. Drugače pa kože koklja, če najde kako zernice, drugače, če zagleda jastreba ali se psa plaši. Pišanci razločijo dobro te koke. Na prvega priletijo, na drugega se tiho poskrijejo, na tretjega bežijo z materjo in si imajo sploh kaj praviti. Taka je pri vseh plemenih. Pri pevkah je že samo petje mičen govor, vendar imajo še za svoje misli in čutke, za strah in up, za željo in gabo in za vso domačo potrebo dokaj posebnih glasov ali besedi. Če govorimo slaviču ali kalinu, žēbi in lišici, se jim očitno vidi, da pazijo in bi radi kaj rekli, pa ne morejo po našem. V njih je nekaj človeškega, kar se še ne more razodeti. Šoja se smeja skoro kakor človek, srakoper je rugavec ali zasramovavec, šterki se posvetujejo in kaj radi šterkljajo. Prigodi se, da se včasih, preden v južne kraje odrinejo, v velik kolobar razstavijo; eden je v sredini; dolgo žlobodrajo, zadnjič pa vsi na srednjega planejo, in ga prebodejo, — zakaj, — še nikdo ne sluti. Tudi vojske imajo med sabo, vsi enega kraja, zoper vse kakega drugega kraja. Na neko zapoved se zberejo, ena stranka na tem, druga na drugem polji. Živahno žlobodrajo, posebno nekteri starši — mlajši molčijo, in sklepejo, in začnejo boj. Pes in mačka imata polne orgle glasov. Tudi ribe pliskavice ali delfini se kličejo in opominjajo.